

Köken ve Hikâyeleriyle

KIRKLARELİ Şehir Merkezi YER ADLARI

Betül KONYAR

Yakup YILMAZ

UTOPIA & RumeliYA

Yazar / Author

Betül KONYAR

Yakup YILMAZ

Kitap adı / Book title

Köken ve Hikâyeleriyle

KIRKLARELİ ŞEHİR MERKEZİ YER ADLARI

Editör: Prof. Dr. Yakup YILMAZ

Grafiker: RumeliYA

Kapak tasarım: RumeliYA

Yayın dili / Publication language: Türkçe / Turkish

Yayın no / Publication number: 14

ISBN

RumeliYA: 978-605-71225-7-5

UTOPIA: 978-86-87929-59-3

COBISS.SR-ID 76439817

Yayın tarihi / Date published: 2022

Baskı yerı / Printing house

SAGE Yayıncılık Rek. Mat. San. Tic. Ltd. Şti. **Sertifika No:** 47603

Kazım Karabekir Caddesi, Kültür Çarşısı No: 7 / 101-102

İskitler / ANKARA

0 312 341 00 02 - 0 549 341 00 02

Adres / Address

RumeliYA Yayıncılık & Publishing

Karacaibrahim Mh. Nüzhet Somay Cd., No. 49 B Merkez, **Kırklareli**, Türkiye

Sertifika / Certificate No 48218

web: www.rumeliya.com

e-mail: editor@rumeliya.com

Vojvode Milenka 52A/III/12A, 11000 **Beograd** | (011) 36 11 820 |

web: <http://www.utopia.co.rs/>

e-mail: info@utopia.co.rs

APA

Konyar, B. & Yilmaz, Y. (2022). Köken ve Hikâyeleriyle Kırklareli Şehir Merkezi Yer Adları. Belgrad & Kırklareli: UTOPIA & RumeliYA.

© 1. baskı yayın hakkı UTOPIA & RumeliYA Yayıncılık & Publishing

© The copyright 1st edition UTOPIA & RumeliYA Yayıncılık & Publishing

Kırklareli'ne uğramış herkese...

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	XI
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM	
ADLANDIRMA	3
1.1. Ad Bilimi	3
1.2. Adlandırma	3
1.3. Yer Ad Bilimi	4
2. BÖLÜM	
KIRKLARELİ İL MERKEZİNİN TARİHİ	7
2.1. Kırklareli'nin Tarihsel Gelişimi	7
2.1.1. Avcılık ve Toplayıcılık Dönemi Paleolitik (Eski Taş) Çağ: 1 Milyon-M.Ö. 12000	7
2.1.2. İlk Tarımcı Köy Toplulukları Dönemi Neolitik (Yeni Taş) Çağ: M.Ö. 5800-M.Ö. 4800.....	7
2.1.3. Gelişkin Köy Toplulukları Dönemi Kalkolitik (Maden-Taş) Çağı: M.Ö. 4800-M.Ö. 3200	8
2.1.4. Kent Toplulukları ve Devletin Ortaya Çıkışı Tunç Çağ: M.Ö. 3200-M.Ö. 1200.....	8
2.1.5. Siyasi Yapılanma ve Trak Beylikler Dönemi Demir Çağ: M.Ö. 13-M.Ö. 6. Yüzyıl.....	9
2.1.6. Kırklareli'nin Çeşitli Kavimler Tarafından Zaptı.....	9
2.1.7. Hellenizm Devrinde Trakya.....	9
2.1.8. Roma İmparatorluğunda Kırklareli	10
2.1.9. Gotların İstilası	10
2.1.10. Bizanslılar Devrinde Kırklareli	11
2.1.11. Osmanlı Döneminde Kırklareli	11
2.1.12. İstilalar.....	12

2.1.13. Kırklareli'nin Türkler Tarafından Geri Alınışı	13
2.2. Kırklareli Adının Kaynağı ve Tarihsel Değişimi.....	13
2.3. Mustafa Kemal Atatürk Kırklareli'nde	17
2.4. Kırkkilise Temettuat Defterlerinin Özellikleri	19
2.5. Kırkkilise'de Mahalle	20
2.6. Mahallelerin İsimleri ve Tarihsel Süreci	22

3. BÖLÜM

KIRKLARELİ İL MERKEZİ YERLEŞİM YERİ ADLARININ İNCELENMESİ.....**25**

3.1. İçerik Bakımından Tasnif.....	25
3.1.1. Ağaç Adalarından Mülhem	25
3.1.2. Akrabalık Adalarından Mülhem.....	25
3.1.3. Nitelik Bildiren Adlardan Mülhem	25
3.1.4. Bitki Parçalarından Mülhem	26
3.1.5. Böcek Adalarından Mülhem	26
3.1.6. Coğrafi Adlardan Mülhem	26
3.1.7. Çevredeki Yapıların Adalarından Mülhem	26
3.1.8. Çiçek Adalarından Mülhem.....	26
3.1.9. Değerli Taş Adalarından Mülhem	27
3.1.10. Değersiz Taş Adalarından Mülhem	27
3.1.11. Doğrultular.....	27
3.1.12. Eşya Konan Kap-Yer Adalarından Mülhem	27
3.1.13. Evcil Hayvan Adalarından Mülhem	27
3.1.14. İl Dışı Yerleşim Yeri Adalarından Mülhem	28
3.1.15. İl İçi Yerleşim Yeri Adalarından Mülhem	28
3.1.16. İnsan Vücutuya İlgili Adlardan Mülhem	28
3.1.17.Kırklareli Genelinde Ünlü Kişi Adalarından Mülhem	28
3.1.18. Kuş Adalarından Mülhem.....	29

Köken ve Hikâyeleriyle KİKLARELİ MERKEZ YER ADLARI / VII

3.1.19. Maden Adalarından Mülhem.....	29
3.1.20. Meslek Adalarından Mülhem.....	29
3.1.21. Meyve Adalarından Mülhem	30
3.1.22. Millet Adalarından Mülhem.....	30
3.1.23. Renk Adalarından Mülhem	30
3.1.24. Resmi Yer Bildiren Adlardan Mülhem.....	30
3.1.25. Sadece Kişi Adı Olabilecek Sözcüklerden Mülhem	30
3.1.26. Sadece Soyadı Olabilecek Olan Kelimelerden Mülhem	31
3.1.27. Sayı Adalarından Mülhem	31
3.1.28. Tarım Ürünü Adalarından Mülhem.....	31
3.1.29. Türkiye Genelinde Ünlü Kişi Adalarından Mülhem	31
3.1.30. Unvan-Lakap Adalarından Mülhem	32
3.1.31. Vatanla İlgili Adalarından Mülhem	32
3.1.32. Yabani Hayvan Adalarından Mülhem	32
3.1.33. Yiyecek ve İçecek Adalarından Mülhem	32
3.1.34. Yön Adalarından Mülhem Mülhem	33
3.1.35. Zaman Bildiren Adlardan Mülhem	33
3.2. İncelenen Yerleşim Yerlerinin Mahallelere Göre Dağılımı.....	33
3.2.1. Caddeler Bazında Dağılım	33
3.2.2. Sokaklar Bazında Dağılım	33
3.2.3. Meydanlar Bazında Dağılım.....	34
3.2.4. Bulvarlar Bazında Dağılım	34
3.2.5. Camiler Bazında Dağılım	34
3.2.6. Okullar Bazında Dağılım	34
3.2.7. Parklar Bazında Dağılım	35
3.2.8. Çocuk Oyun Alanları Bazında Dağılım	35
3.2.9. Spor Aletleri Bazında Dağılım	35

3.2.10. Çeşmeler Bazında Dağılım	35
3.2.11. Heykel, Büst, Anıt ve Rölyef Bazında Dağılım	36
3.2.12. Kümeevler Bazında Dağılım.....	36
3.2.13. İncelenen Diğer Adaların Dağılımı	36
4. BÖLÜM	
KIRKLARELİ İL MERKEZİ YERLEŞİM YERİ ADLARI SÖZLÜĞÜ	39
.....	39
75	39
100.....	39
A	39
B	54
C	63
Ç	64
D	68
E	76
F	79
G	85
H	90
I	99
İ	100
K	105
L	124
M	124
N	136
O	140
Ö	143
P	144
R	146

Köken ve Hikâyeleriyle KİKLARELİ MERKEZ YER ADLARI / IX

S	149
Ş	159
T	164
U	169
Ü	171
V	172
W	175
Y	175
Z	181
SON SÖZ	185
KAYNAKÇA.....	187
EKLER	195
FOTOĞRAF ALBÜMÜ.....	195
5.1. Okul Fotoğraflar.....	195
5.2. Park-Çocuk Oyun Alanı ve Spor Aletleri Fotoğrafları	216
5.3. Aile Sağlığı Merkezi ve Sağlık Ocağı Fotoğrafları.....	235
5.4. Cami Fotoğrafları.....	236
5.5. Çeşmeler.....	247
5.6. Heykeller	253
5.7. Anıtlar	256
5.8. Büstler.....	258

ÖN SÖZ

Bu eser, Doç. Dr. Yakup YILMAZ'ın danışmanlığında, Kırklareli Üniversitesi KLÜBAP-51 numaralı proje destek ve kapsamında, Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında *Kırklareli İl Merkezi Yer Adları İncelemesi* adıyla Betül KONYAR tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmış, 1 Eylül 2016 Doç. Dr. Secaattin TURAL (İstanbul Medeniyet Üniversitesi), Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR (Kırklareli Üniversitesi) ve Doç. Dr. Yakup YILMAZ'dan (Kırklareli Üniversitesi) oluşan savunma jürisine sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Bu çalışma Kırklareli il merkezine bağlı yerleşim yerlerine verilen adların tarihi sürecini ve etimolojik yapısını incelemek üzere hazırlanmıştır. Kırklareli yerleşim yerlerine verilen adların veriliş nedenleri, bu nedenlerin incelenen kelimelerle olan ilişkisi tespit edilmiştir. Yerleşim yeri adlarının etimolojik yapısı, yerleşim yerlerine ait halktan ve yazılı kaynaklardan elde edilen tarihi yerleşim öyküleri ve yerleşim yerleri adlarında yaşanan değişim süreçleri açıklanmıştır. Bu çalışma ad bilimi, Kırklareli ili tarihçesi, yerleşim yerlerinin yapı ve içerik tasnifi, yerleşim yerlerinin etimolojik ve tarihsel yapısı olmak üzere bölümlenmiş olup her bölümün kendi içinde alt böülümlere ayrılarak açıklaması yapılmıştır. Kırklareli ili toponimi alanında incelenmiş, ilin yerleşim tarihine etken ve sebep olan belli başlı sosyolojik kavramlara da değinilmiştir. Hem dil bilim hem de halk bilim unsurları taşıyan çalışma sahip olduğu için bu yönyle zengin ve yararlı bir kaynak olacaktır.

Tarih boyunca farklı uygarlıklara ev sahipliği yapmış olan Kırklareli'nin tarihi 7000 yıl öncesine dayanmaktadır. Jeopolitik konumu sebebiyle önemini Osmanlı'dan bu yana koruyan şehrimiz Türkiye'nin Avrupa'ya açılan bir kapısıdır.

Yer adları araştırmaları; yerleşim yerlerine verilen adların, içinde bulundukları coğrafya, etkilendikleri toplumsal unsurlar, ilin oluşumunda geçirilen mücadeleler vb. pek çok unsurun sebeplerini araştırarak bizlere ilin dili, dilinin gelişme süreci ve kuruluşundan bu yana olan tarihi ile gelişme süreci hakkında bilgi vermektedir.

Yer adları bir ilin kimliği ile ilgili önemli bilgiler vermektedir. Ad verme sırasında yaşanan kahramanlıklar, yerin coğrafi konumu, toprağın verimliliği ya da verimsizliği, o bölgede yaşayan kişilerin adları vb. pek çok unsur dikkate alınmıştır.

Nuri Güçtekin tarafından hazırlanan ve 19. yüzyıl ortalarında Kırkkilise'nin tarihini Karaca İbrahim Bey Mahallesi, Hacı Zekeriya Mahallesi, Dellakzade Mahallesi olarak 3 mahalle üzerinden inceleyen yüksek lisans tezi ve Burcu Burnaz Kabakçı'nın XIX. Yüzyıl Ortalarında Kırklareli (Kırkkilise)'de Sosyal ve Ekonomik Hayat adlı yüksek lisans tezi Kırklareli'nin mahalleleri ile ilgili bilgi vermektedir. Bu iki eser Kırklareli'nin kuruluşundan bu yana mahalle adlarının tespitinde bize yardımcı olmuştur.

Kırklareli'nin merkezine bağlı mahalle, sokak, cadde, bulvar, küme evler, meydan, okul, cami, sağlık ocağı, park, çocuk oyun alanı, spor aletleri, yeşil alan, heykel, çeşme, büst, anıt ve askeri yelerin adları hem kültürel hem de etimolojik açıdan incelenmiştir. Kuruluşundan bu yana yerleşim yerlerinin adlarıyla ilgili tarihe dair bilgiler vermek ve Kırklareli halkına katkı sağlayacağımı düşündüğümüz bu eser giriş, 4 bölüm, sonuç ve fotoğraf albümü kısmından oluşmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmayla ilgili genel bir bilgi vermeye, birinci bölümde genel olarak ad biliminin ve yerleşim yerlerine ad vermenin ne olduğuna, ad verilirken temel alınan kıstaslara; ikinci bölümde Kırklareli'nin tarihi ile ilgili bilgiye, Kırklareli adının tarihsel değişimine; üçüncü bölümde Kırklareli il merkezi yer adlarının içerik ve yapı özelliklerine; dördüncü bölümde yerleşim yerleri adları sözlüğüne

Köken ve Hikâyeleriyle KİKLARELİ MERKEZ YER ADLARI / XIII

yer verilmiş; sonuç bölümünde ise genel olarak yapılan çalışma ile ilgili değerlendirme yapılmıştır.

Çalışmanın ana kaynağını oluşturan mahalle, sokak, cadde, kümeevler(site), bulvar ve meydan adlarına Kırklareli Belediyesi İmar Müdürlüğü'nden; okul adalarına Kırklareli Milli Eğitim Müdürlüğü'nden; cami adalarına Kırklareli Müftülüğü'nden; park, bahçe, yeşil alan, çocuk oyun alanları ve spor aletlerinin adalarına Kırklareli Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden; anıt, heykel, büst, çeşme adalarına çeşitli kaynaklardan ulaşılmıştır.

Bu çalışmaya Eylül 2014 tarihinde başladığı için bu tarihten sonra değişen yer adları çalışmaya dâhil edilmemiştir. Sayilar ile adlandırılan yer adları ele alınmamıştır.

Çalışmada emeği geçen herkese şükranlarımızı sunarız. Bu çalışmanın Kırklareli'ni tanıtmaya ve hatırlasını korumaya vesile olmasını temenni ederiz.

Betül KONYAR, Yakup YILMAZ

Kırklareli, 2022